

از نجات سه شهر از مشعلسوزی تا پرورش نخبگان محلی در قلب سرخس

در شرایطی که کشور با چالشهای تأمین انرژی، خشکسالی و فشار اقتصادی روبه‌رو است، پالایشگاه گاز شهید هاشمی‌نژاد به عنوان یکی از بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین مجموعه‌های گازی ایران توانسته با تکیه بر نوآوری، اقتصاد مقاومتی و مسئولیت اجتماعی، خود را از یک سازمان مصرف‌محور به بنگاهی کاملاً درآمدزا، دانش‌بنیان و خودکفا تبدیل کند.

به گزارش مشعل نیوز، یحیی فیضی مدیرعامل پالایشگاه گاز شهید هاشمی‌نژاد روز سه‌شنبه در نشست خبری با خبرنگاران پس از بازدید از این پالایشگاه گفت: اگر پالایشگاه را فقط مرکز تولید گاز بدانیم، اشتباه کرده‌ایم؛ امروز این مجموعه یک بنگاه اقتصادی است که هم باید سودآوری خلق کند، هم محیط‌زیست را پاس بدارد و هم به مردم منطقه خدمت‌رسانی کند.

فیضی در توضیح ساختار اقتصادی پالایشگاه اظهار داشت: طی سه سال گذشته مسیر حرکت این مجموعه از هزینه‌محوری به درآمدزایی اصلاح شده است. بر اساس گزارش عملکرد، مصرف داخلی گاز نسبت به ظرفیت تولید از ۳۰۹ درصد به ۲۰۵ درصد کاهش یافته و مصرف آب روزانه نیز از ۴۰۰۰ مترمکعب به ۲۵۰۰ مترمکعب رسیده است؛ صرفه‌جویی‌ای که نه تنها هزینه‌های عملیاتی را کاهش داده بلکه پایداری منابع را تضمین کرده است.

وی اعلام کرد: در حوزه تجهیزاتی نیز پالایشگاه اکنون به نرخ ۱۰۰ درصد خودکفایی در بخش مکانیکی، ۹۲ درصد در بخش برقی و ۸۸ درصد در ابزار دقیق رسیده است، دستاوردی که اجازه داده در شرایط تحریم، حتی یک روز مانع توقف تولید نشود.

فیضی افزود: یکی از چشمگیرترین نتایج این سیاست اقتصادی، برنامه

خصوصی‌سازی گوگرد است. پیش از این حدود ۲.۵ میلیون تن گوگرد دپو شده بود که با اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و واگذاری آن به بخش خصوصی، امروز ۴ کارخانه پایین‌دستی فعال شده‌اند. این کارخانه‌ها برای ۱۵۰ نفر اشتغال مستقیم ایجاد کرده‌اند و ما دیگر سالانه ۵۵ میلیارد تومان هزینه صادرات گوگرد خام نمی‌پردازیم؛ چون فرآوری آن در همین سرخس انجام می‌شود.

عملکرد تولید؛ رکوردهای ملی در سرمای منفی ۲۸ درجه

مدیرعامل این پالایشگاه با بیان اینکه پالایشگاه شهید هاشمی‌نژاد، در تمامی سال‌های اخیر توانسته ۱۰۰ درصد برنامه مصوب تولید گاز را محقق کند، گفت: در زمستان سخت پارسال، با دمای منفی ۲۸ درجه، هیچ وقفه‌ای در تولید نداشتیم. این یعنی پالایشگاه با قابلیت اطمینان ۱۰۰ درصد کار کرده است.

وی یادآور شد: در دی‌ماه ۱۴۰۳ رکورد تاریخی ذخیره‌سازی گاز با حجم ۵۸ میلیون و ۴۲ هزار مترمکعب ثبت شد. همچنین در سال جاری (۱۴۰۴) عملیات تعمیرات اساسی در نیمه اول شهریور به پایان رسید و برای نخستین بار توربین ساخت شرکت ایرانی «توبا» جایگزین توربین اوکراینی شد؛ اقدامی که نشان‌دهنده بلوغ صنعتی کشور در ساخت تجهیزات پالایشگاهی سنگین است.

به گفته فیضی، میزان ذخیره‌سازی گاز در سال جاری به ۲ میلیارد و ۱۳۱ میلیون مترمکعب رسیده که ۳۴۱ میلیون مترمکعب بیشتر از سال گذشته است. پالایشگاه در همین دوره موفق شده زمان تعمیرات را بهینه کند تا ظرفیت تزریق گاز زمستانی افزایش یابد.

محیط‌زیست؛ پالایشگاهی بدون شعله فلرسوزی

یکی از مهم‌ترین پروژه‌های محیط‌زیستی این پالایشگاه، کاهش گاز فلر یا همان مشعل‌سوزی است. مدیرعامل پالایشگاه شهید هاشمی‌نژاد گفت: پروژه‌ای را طراحی کردیم با همکاری نخبگان دانشگاه صنعتی شریف، که نتیجه‌اش کاهش فلر از ۲۴ هزار مترمکعب در ساعت به کمتر از ۷۰۰ مترمکعب بود، یعنی تحقق کامل تکلیف قانونی بازیابی ۹۰ درصد گازهای مشعل.

وی تاکید کرد: برای درک اهمیت این عدد، کافی است بدانیم که میزان کاهش فلر معادل مصرف گاز سه شهر سرخس، کاشمر و خواف بوده است. تمام مراحل طراحی، نصب و راه‌اندازی پروژه توسط نیروهای داخلی

انجام شده است و هیچ وابستگی خارجی وجود ندارد.

فیضی ادامه داد: پروژه هوشمندسازی سامانه‌های مصرف انرژی نیز با عنوان "تصمیم‌ساز انرژی" اجرا شده است؛ سیستمی که توسط دانشجویان ارشد دانشگاه فردوسی مشهد توسعه یافته و با الگوریتم‌های یادگیری ماشینی توانسته بین ۱۰.۵ تا ۳ درصد صرفه‌جویی انرژی به‌دست آورد. این پروژه سالانه حدود ۵۰ میلیارد تومان بازگشت اقتصادی برای پالایشگاه دارد.

وی همچنین از اجرای طرح نیروگاه خورشیدی ۲ مگاواتی در بخش آبرسانی پالایشگاه خبر داد که قرار است تا پایان سال ۱۴۰۵ وارد مدار شود.

مسئولیت اجتماعی؛ از تربیت تکنسین تا استارت‌آپ دانش‌بنیان

مدیرعامل پالایشگاه هاشمی‌نژاد با بیان اینکه در زمینه مسئولیت اجتماعی به عنوان یکی از استراتژی‌های این واحد، رویکردی متفاوت در پیش گرفته شده است، توضیح داد: در گذشته پیمانکارهای تعمیرات از شهرهای بزرگ می‌آمدند، اما اکنون تعمیرات اساسی را شرکت‌های تازه‌تأسیس شهرستان سرخس انجام می‌دهند. یکی از آن‌ها شرکت برق صنعت لقمان سرخس است که تا پیش از این وجود نداشت ولی امروز پیمانکار دومین پالایشگاه بزرگ کشور شده است.

به‌گفته وی، آموزش و توانمندسازی نیروی محلی با همکاری سازمان فنی‌وحرفه‌ای انجام شده و کارگران بومی به تکنسین تخصصی تبدیل شده‌اند. افزون بر این، پالایشگاه در حوزه خیریه حدود ۱۵۰ نفر از نیازمندان را به صورت مستقیم حمایت مالی و معیشتی می‌کند؛ از هزینه تحصیل دانش‌آموزان تا درمان بیماران منطقه.

فیضی با اشاره به اینکه در بعد نوآوری اجتماعی، پالایشگاه نخستین مرکز رشد وزارت نفت در جوار صنعت را ایجاد کرده است، اظهارداشت: مرکزی که ایده‌های جوانان بیکار سرخس (حدود ۱۱ هزار نفر) را به محصول تبدیل می‌کند.

فیضی افزود: یکی از موفق‌ترین استارت‌آپ‌ها توانست ماده شیمیایی وارداتی "تکوپل" را بومی‌سازی کند؛ ماده‌ای که پیش از این با قیمت بالا از آلمان وارد می‌شد. نخستین خرید پالایشگاه از این شرکت جوانان ۲ نفره، ۶۷۰ میلیون تومان بود و امروز این محصول دانش‌بنیان به پالایشگاه‌های ایلام و پارس جنوبی نیز عرضه می‌شود.

چالشها و چشم‌انداز آینده

فیضی در بخش پایانی نشست، با اشاره به چالشهای فعلی گفت: ریزگردها بزرگترین تهدید زیست‌محیطی منطقه هستند؛ طوفان سال گذشته جان فرزند یکی از همکارانمان را گرفت. همچنین با افت فشار در مخازن قدیمی مواجهیم و برای حفظ خوراک پالایشگاه، مخزن جدید "توسک" با ظرفیت سه میلیون مترمکعب را در دستور کار داریم.

وی اظهار کرد: با وجود ۴۲ سال از بهره‌برداری مخزن مزدوران، تولید آن هنوز پایدار است و حتی بالاتر از ظرفیت طراحی اولیه عمل می‌کند.

به گفته فیضی، این موفقیت حاصل مدیریت علمی، تکیه بر نیروی مؤمن و بومی، و درک عملی فرمایشات رهبر معظم انقلاب مبنی بر اقتصاد مقاومتی است. چشم‌انداز پالایشگاه تا افق ۱۴۰۸، تبدیل شدن به سرآمدترین شرکت پالایش گاز کشور در ذخیره‌سازی، پایداری تولید و توسعه محصولات دانش‌بنیان عنوان شده است؛ هدفی که با کندوی جوانان مرکز رشد و سامانه‌های هوشمند انرژی، به واقعیت نزدیک‌تر از همیشه است.